

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 03.06.1976, sp. zn. 4 Tz 6/76, ECLI:CZ:NS:1976:4.TZ.6.1976.1

Číslo: 41/1977

Právní věta: Jednání rodičů, popřípadě jiných osob, které zaviněně neplatí výživné soudem určené nezletilému dítěti, které je v pěstounské péči a jemuž stát poskytuje podle § 5 odst. 1 zák. č. 50/1973 Sb. příspěvek na úhradu jeho potřeb, popřípadě se této vyživovací povinnosti vyhýbají, naplňuje znaky trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1, popř. 2 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 03.06.1976

Spisová značka: 4 Tz 6/76

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Zanedbání povinné výživy

Předpisy: 50/1973 Sb. § 5 odst. 1 140/1961 Sb. § 213 odst. 1
§ 213 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 41/1977 sb. rozh.

Jednání rodičů, popřípadě jiných osob, které zaviněně neplatí výživné soudem určené nezletilému dítěti, které je v pěstounské péči a jemuž stát poskytuje podle § 5 odst. 1 zák. č. 50/1973 Sb. příspěvek na úhradu jeho potřeb, popřípadě se této vyživovací povinnosti vyhýbají, naplňuje znaky trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1, popř. 2 tr. zák.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 3. 6. 1976 sp. zn. [4 Tz 6/76](#).)

Nejvyšší soud ČSR k stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR zrušil usnesení okresního prokurátora v Lounech ze dne

3. 11. 1975 sp. zn. Pv 430/75, jímž bylo podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastaveno trestní stíhání obviněné pro trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2 tr. zák. a přikázal okresnímu prokurátorovi, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Trestný čin měla obviněná spáchat tím, že od 1. 1. 1973 do 31. 8. 1975 se vyhýbala plnění své zákonné povinnosti přispívat na výživu svých nezletilých dětí J. J., F. J. a M. J., svěřených do pěstounské péče jejich babičce B. S., celkem částkou 400 Kčs měsíčně Okresnímu národnímu výboru v Chomutově.

Okresní prokurátor v souladu s provedenými důkazy zjistil, že nezletilé děti obviněné byly soudem svěřeny do pěstounské péče B. S., a to nezletilí J. J., nar. 22. 9. 1959, a F. J., nar. 2. 11. 1962, rozsudkem okresního soudu v Chomutově z 11. 10. 1973 sp. zn. P 307/61, jímž současně bylo rozhodnuto, že výživné stanovené rozsudkem téhož soudu z 12. 7. 1973 sp. zn. P 307/61 otci dětí F. J. ve výši 150 Kčs pro každé dítě a matce dětí J. S. rovněž ve výši 150 Kčs pro každé dítě jsou rodiče povinni zasílat Okresnímu národnímu výboru v Chomutově a dále nezletilý M. J., nar. 4. 6. 1964, rozsudkem téhož soudu ze dne 20. 11. 1973 sp. zn. P 276/71 rovněž s tím, že výživné stanovené rozsudkem téhož soudu z 15. 7. 1969 sp. zn. 10 Nc 910/65 otci P. O. částkou 280 Kčs a matce J. S. částkou 100 Kčs měsíčně, jsou rodiče povinni zasílat Okresnímu národnímu výboru v Chomutově.

Na základě těchto skutkových zjištění dospěl okresní prokurátor k závěru, že svěřením dětí obviněné do pěstounské péče podle zákona č. 50/1973 Sb. je výživa těchto dětí zajištěna příspěvky, které poskytuje stát dětem na úhradu jejich potřeb a že proto nelze výživné, které přešlo na stát, považovat za výživné ve smyslu zákona o rodině, ale jde tu o určitý majetkový nárok státu vůči rodičům. Proto i zaviněné neplacení stanoveného výživného, které okresní prokurátor považuje za příspěvek rodičů placený okresnímu národnímu výboru, nemůže být posouzeno jako trestný čin zanedbání povinné výživy. S tímto právním názorem však nelze souhlasit.

Pěstounská péče podle zákona č. 50/1973 Sb. (dále jen zákona) je zvláštní formou dlouhodobé náhradní výchovy dětí v rodině, na kterou stát poskytuje finanční prostředky, a to jednak dítěti ve formě příspěvku na úhradu potřeb dětí (§ 5 a násl. zákona) a jednak formou odměny pěstounů (§ 8 a násl. zákona).

Příspěvek poskytovaný státem dítěti, který podle § 6 odst. 1 zákona činí 500 Kčs, a je-li dítě starší než 10 let 600 Kčs za kalendářní měsíc, sice slouží k úhradě výživného dítěte, které je v pěstounské péči, avšak nemění se jím nic na vyživovací povinnosti rodičů, popřípadě jiných osob k nezletilým dětem. Vyplývá to z ustanovení § 7 zákona, podle něhož soud uloží rodičům, popřípadě jiným občanům povinným poskytovat výživné dítěti, kterému se poskytuje příspěvek podle tohoto zákona, aby toto výživné poukazovali příslušnému okresnímu národnímu výboru (§ 7 odst. 1), přičemž nárok na výživné, určené soudem, přechází na stát jen do výše poskytnutého příspěvku a je-li soudem určené výživné vyšší než příspěvek, patří rozdíl mezi výživným a příspěvkem dítěti, pro něhož tento rozdíl až do jeho zletilosti ukládá národní výbor vyplácející příspěvek (§ 7 odst. 2). Stejný závěr lze vyvodit i z ustanovení § 5 odst. 4 zákona, v němž pro případ, že dítě má nárok na výživné vůči svému pěstounovi, náleží příspěvek ve smyslu § 5 zákona, jen je-li vyšší, a to ve výši rozdílu mezi příspěvkem a částkou výživného, jehož rozsah určuje soud. Podle tohoto ustanovení nebyla ani vyživovací povinnost pěstouna k dítěti svěřenému do jeho péče dotčena zákonem o pěstounské péči.

V zákoně o pěstounské péči nemá tedy opory názor vyslovený v napadeném usnesení, že výživné rodičů k nezletilým dětem tím, že přešlo do výše poskytnutého příspěvku na stát, nelze považovat za výživné ve smyslu zákona o rodině, ale že jde jen o majetkový nárok státu vůči rodičům, který není trestně chráněn ustanovením § 213 tr. zák. Ze zákona o pěstounské péči a důvodové zprávy k němu je naopak zřejmé, že poskytování příspěvku na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči se děje v zájmu společnosti i v zájmu oprávněného dítěte, aby nebylo ohroženo uspokojení jeho potřeb. Pokud tu jsou rodiče a jiné osoby k výživě povinné, plní stát poskytováním příspěvku vyživovací povinnost za ně a nikoliv místo nich. Proto také vyživovací povinnost ve smyslu zák. o rodině nezanikla, jen nárok dítěte na výživné, určené rozhodnutím soudu, přechází až do výše poskytnutého příspěvku na stát. Jde tu jen o přechod nároku, který umožňuje, aby se stát prostřednictvím příslušného národního

výboru domáhal přímo na povinném úhrady příspěvku, který na potřeby dítěte v pěstounské péči zaplatil.

Z uvedeného plyne, že zákon o pěstounské péči nezměnil nic na vyživovací povinnosti rodičů, popřípadě jiných osob k nezletilým dětem podle třetí části zákona o rodině. Proto jednání rodičů, popřípadě jiných osob, které zaviněně neplní soudem určené výživné k nezletilému dítěti, které je v pěstounské péči a jemuž stát poskytuje podle § 5 odst. 1 zákona o pěstounské péči příspěvek na úhradu jeho potřeb, popřípadě se této vyživovací povinnosti úmyslně vyhýbají, naplňuje zákonné znaky trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 popř. odst. 2 tr. zák., a to i v případě, že nárok na výživné přešel podle § 7 odst. 2 zákona o pěstounské péči na stát.

Okresní prokurátor tedy porušil zákon v ustanovení § 213 tr. zák., když měl za to, že výživné, které má obviněná na základě výše citovaných rozsudků okresního soudu v Chomutově platit na své nezletilé děti, není výživným ve smyslu zákona o rodině proto, že nárok na ně přešel na stát podle zákona o pěstounské péči.